

UCHWAŁA NR LI/540/2018
RADY MIASTA NOWEGO SĄCZA
z dnia 23 stycznia 2018 r.

*w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
dla Miasta Nowego Sącza na rok 2018*

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zm.) Rada Miasta Nowego Sącza na wniosek Prezydenta Miasta uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Nowego Sącza na rok 2018 w brzmieniu jak w załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wydatki na realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Nowego Sącza na rok 2018 określa uchwała budżetowa Miasta Nowego Sącza na rok 2018.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Nowego Sącza.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
(-) *Janusz Kwiatkowski*

Załącznik Nr 1
do UCHWAŁY NR LI/540/2018
RADY MIASTA NOWEGO SĄCZA
z dnia 23 stycznia 2018 r.

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
dla Miasta Nowego Sącza
na rok 2018**

DIAGNOZA problemów alkoholowych.

1. Skala zjawiska oraz tendencje na poziomie kraju.

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne, pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie - na ok. 2,5 mln (*Raport z badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej - EZOP Polska Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii, 2012 r.*).

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną wśród polskiej młodzieży substancją psychoaktywną. Jak wynika z badań zrealizowanych w 2015 r., w ramach międzynarodowego projektu ESPAD picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 48,6 % piętnasto-szesnastolatków i 82,3 % siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej - wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości.

W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 12,5 % uczniów z młodszej grupy i 19,7 % ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 63,1 % uczniów młodszych i 35,6 % uczniów starszych.

Jak wynika z badań zrealizowanych w 2016 r., przez CBOS oraz Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii w ciągu ostatniego miesiąca przed realizacją badania w grupie 17 - 18 latków - 72 % osób deklaroowało, że piło piwo, 41 % wino i aż 63 % miało kontakt z napojami wysokoprocentowymi.

Tabela 1. Używanie alkoholu przez młodzież szkolną.

Poziom klasy	Częstotliwość	Odsetek chłopców		Odsetek dziewcząt	
		2011	2015	2011	2015
III klasy gimnazjum	kiedykolwiek w życiu	89,0 %	84,1	85,6 %	83,3
	w czasie 12 mscy przed badaniem	80,2 %	72,7	76,5 %	70,7
	w czasie 30 dni przed badaniem	62,3 %	50,2	53,1 %	47,1
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	kiedykolwiek w życiu	96,2 %	95,6	94,2 %	96,0
	w czasie 12 mscy przed badaniem	93,9 %	92,4	89,2 %	92,9
	w czasie 30 dni przed badaniem	84,9 %	83	75,6 %	81,7

Zródło: Na podstawie raportu: Sierosławski J., „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r.” Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD, Warszawa 2015, str. 22.

2. Skala zjawiska oraz zauważalne tendencje w Małopolsce.

W ramach badań ESPAD 2015 przebadano również młodzież Województwa Małopolskiego. Próby picia ma za sobą 74,9 % gimnazjalistów z klas trzecich i 93 % uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela 2. Picie napojów alkoholowych w Polsce i w Małopolsce.

Poziom klasy		Woj. Małopolskie	Polska
III gimnazjum	kiedykolwiek w życiu	74,9	83,8
	w czasie 12 miesięcy przed badaniem	61,3	71,7
	w czasie 30 dni przed badaniem	40,9	48,6
II klasa szkoła ponadgimnazjalna	kiedykolwiek w życiu	93,0	95,8
	w czasie 12 miesięcy przed badaniem	89,3	92,7
	w czasie 30 dni przed badaniem	80,1	82,3

Źródło: UŻYWANIE ALKOHOLU I NARKOTYKÓW PRZEZ MŁODZIEŻ SZKOLNĄ RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH ZREALIZOWANYCH W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2015 R.

Badania ESPAD w Małopolsce wskazują na nieistotne różnice we wzorach i częstotliwości spożywania alkoholu pomiędzy chłopcami i dziewczętami. W starszej grupie badanych różnica między chłopcami i dziewczętami praktycznie się zaciera.

Napojem najczęściej spożywanym wśród młodzieży małopolski jest piwo, drugim w kolejności jest wódka.

Tabela 3. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie 30 dni przed badaniem.

Poziom klasy	Rodzaj napoju alkoholowego	Małopolskie	Polska
III klasa gimnazjum	Piwo	40,7	51,3
	Cydr	6,7	9,0
	Alcopop	4,1	5,3
	Wino	18,0	21,1
	Wódka	30,8	33,1
II klasa szkół ponadgimnazjalnych	Piwo	73,6	78,9
	Cydr	13,3	14,9
	Alcopop	4,0	8,4
	Wino	41,6	37,7
	Wódka	67,1	65,2

Źródło: UŻYWANIE ALKOHOLU I NARKOTYKÓW PRZEZ MŁODZIEŻ SZKOLNĄ RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH ZREALIZOWANYCH W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2015 R.

Wódkę piło, co najmniej raz w ciągu ostatnich trzydziestu dni 30,8 % gimnazjalistów i 67,1 % uczniów szkoły wyższego poziomu. Picie piwa zdarzyło się w tym czasie 40,7 % gimnazjalistów i 73,6 % uczniów starszych. Wino piło 18 % młodszej młodzieży objętej badaniem i 41,6 % uczniów ze starszej grupy.

3. Diagnoza problemów alkoholowych w Nowym Sączu.

Nowosądecka młodzież a alkohol.

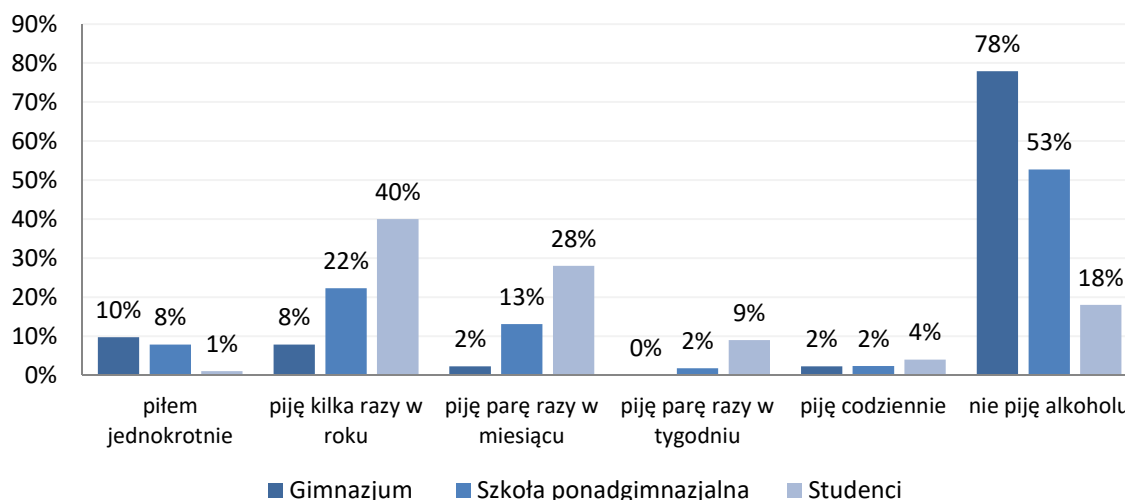
W 2015 r., na zlecenie Miasta Nowego Sącza przeprowadzono badania pn.: „Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Nowego Sącza”.

W badaniu wzięło udział 267 uczniów szkół gimnazjalnych, 641 uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz 100 studentów, kontynuujących naukę na uczelniach wyższych.

Pierwszym problemem społecznym diagnozowanym wśród młodzieży szkolnej gminy Nowy Sącz było narażenie na problem alkoholowy. W tym celu uczniom zadano szereg pytań związanych ze skalą zjawiska w otoczeniu oraz indywidualnymi doświadczeniami z alkoholem.

Pierwsze pytanie dotyczyło spożywania alkoholu. Wśród odpowiedzi między przedstawicielami poszczególnych grup szkolnych można zauważyć wyraźne dysproporcje. Wśród uczniów gimnazjum większość (78 %) zaprzecza, by spożywali alkohol. Do tego typu zachowań przyznaje się około co piąty przedstawiciel szkoły gimnazjalnej. Wśród uczniów klas ponadgimnazjalnych spożywanie alkoholu deklaruje 47 %, wśród nich 22 % pije kilka razy w roku, 13 % parę razy w miesiącu, 8 % deklaruje spożycie jednokrotne, po 2 % badanych z tej grupy wykazuje, że po alkohol sięga parę razy w tygodniu oraz codziennie. 82 % studentów korzysta z napojów alkoholowych, w tym 40 % pije alkohol kilka razy w roku, 28 % parę razy w miesiącu, 9 % parę razy w tygodniu, a 4 % ankietowanych twierdzi, że alkohol pije codziennie.

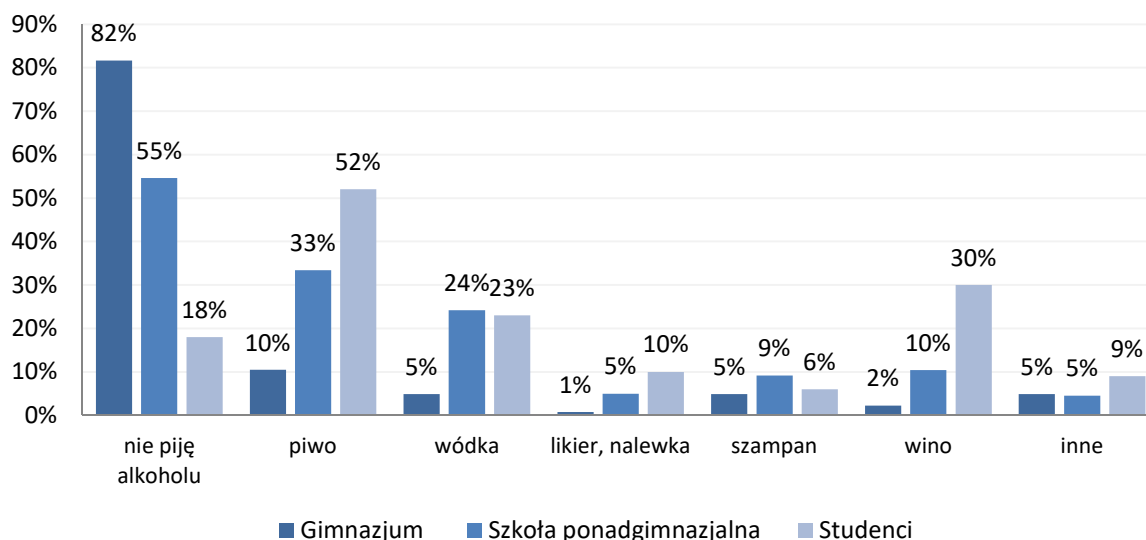
Wykres 1. Czy pijesz alkohol?

Kolejne pytanie w ankiecie skierowanej do młodzieży szkolnej dotyczyło rodzajów spożywanego alkoholu. Z zebranych odpowiedzi wynika, że starsza młodzież najczęściej sięga po piwo (52 % studentów, 33 % uczniów szkoły ponadgimnazjalnej), następnie wódkę wybrało 23 - 24 % uczniów szkoły ponadgimnazjalnej i uczniów uczelni wyższych, wino 30 % studentów, 10 % uczniów szkoły ponadgimnazjalnej. Najmniejszą popularnością cieszą się likiery, nalewki oraz szampan. Wśród uczniów szkoły gimnazjalnej piwo wybrało 10 % ankietowanych, wódkę oraz szampana po 5 %, wino 2 %, likiery 1 %. 9 % studentów oraz po 5 % uczniów szkoły gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej wskazało jeszcze inny rodzaj alkoholu, wymieniając w tym whisky (6 % studenci, 3 % uczniowie szkoły ponadgimnazjalnej), cydr (1 % uczniów szkoły ponadgimnazjalnej, 2 % gimnazjum).

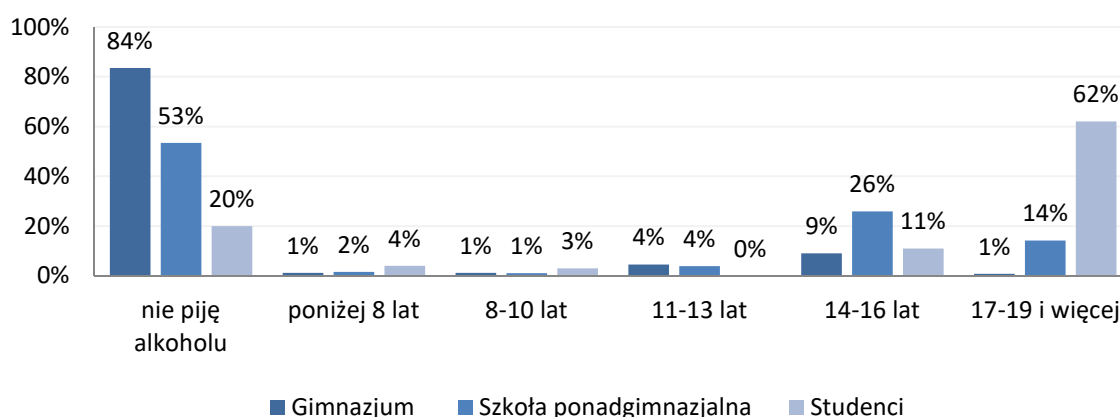
Respondenci wskazali także na jeden z rodzajów alkoholu tworzonoego w warunkach gospodarstwa domowego potocznie zwanego „bimbrem” (3 % studentów, 1 % uczniów szkoły ponadgimnazjalnej, 3 % gimnazjum). Spożywanie tego rodzaju alkoholu wiąże się z dodatkowym ryzykiem zatrucia, biorąc pod uwagę ewentualny brak danych o jego dokładnym pochodzeniu, czy warunkach w jakich został spreparowany.

Wykres 2. Jaki rodzaj alkoholu pijesz najczęściej?

62 % uczniów szkoły wyższej wskazuje, że zaczęli spożywać alkohol mając 17 lat lub więcej, 11 % między 14 a 16 rokiem życia, 4 % badanych twierdzi, iż miało wtedy mniej niż 8 lat, a 3 % 8 - 10 lat. Wśród uczniów szkoły ponadgimnazjalnej najczęściej wybierano odpowiedź 14 - 16 lat (26 %), następnie 17 - 19 lat, 4 % wybrało przedział wiekowy 11 - 13 lat, 2 % poniżej 8 lat, 1 % 8 - 10 lat. Jeśli chodzi o uczniów szkoły gimnazjalnej to 9 % pierwszy raz sięgnęło po alkohol pomiędzy 14 a 16 rokiem życia, 4 % pomiędzy 11 a 13 rokiem życia, po 1 % miało wtedy 8 - 10 lat lub poniżej 8 lat.

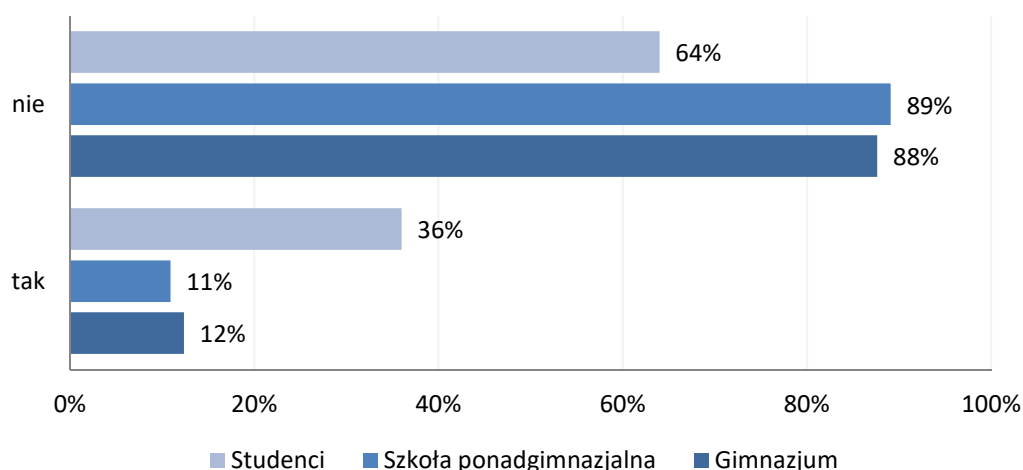
Wykres 3. W jakim wieku rozpoczęłeś zażywanie alkoholu?

Alkohol a przemoc.

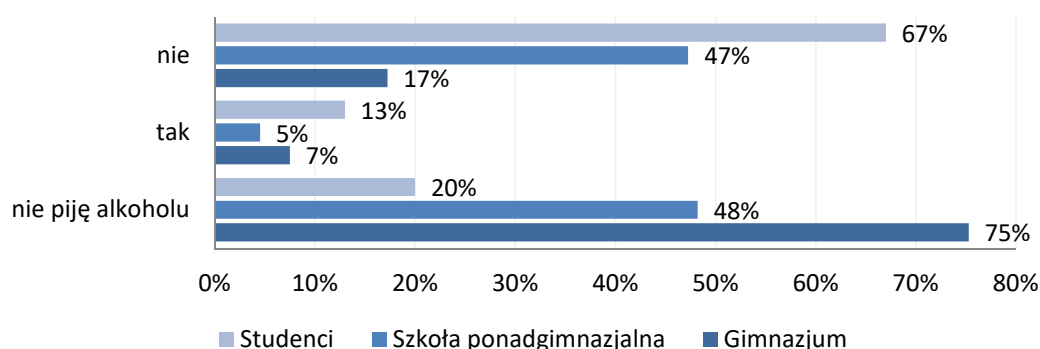
Przemocy ze strony rówieśników, którzy byli pod wpływem alkoholu doświadczyło 36 % studentów, 12 % uczniów gimnazjum, 11 % uczniów szkoły ponadgimnazjalnej.

Wykres 4. Czy doświadczyłeś kiedyś przemocy ze strony rówieśników, którzy byli pod wpływem alkoholu?

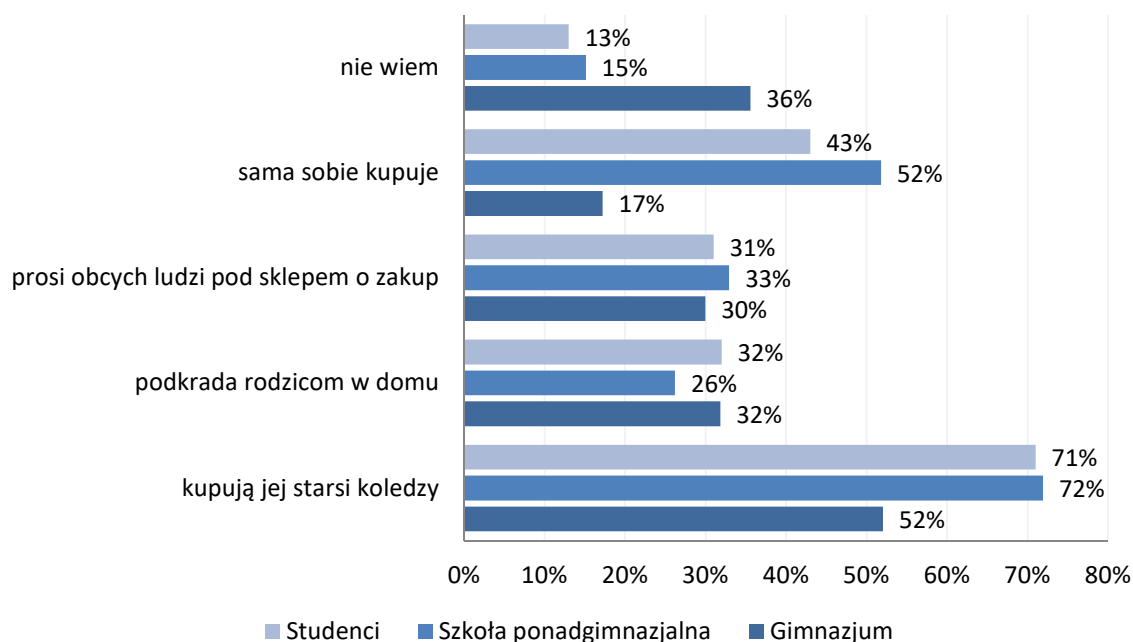
Do stosowania przemocy pod wpływem alkoholu przyznaje się 13 % ankietowanych studentów. Wśród uczniów szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej jest to 5 - 7 % badanych.

Wykres 5. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc pod wpływem alkoholu?

Respondentom zadano pytanie o sposoby zdobywania alkoholu przez młodzież niepełnoletnią. 52 % uczniów szkoły gimnazjalnej, 72 % ponadgimnazjalnej oraz 71 % badanych studentów wskazało na kupowanie alkoholu przez starszych kolegów. 52 % uczniów szkoły ponadgimnazjalnej, 43 % studentów oraz 17 % uczniów gimnazjum stwierdziło, że młodzież niepełnoletnia sama sobie kupuje alkohol. 30 - 31 % uczniów z każdej grupy szkolnej uznało, że osoby niepełnoletnie proszą obcych ludzi pod sklepem o pomoc, a po 32 % uczniów gimnazjum i studentów, a także 26 % uczniów szkoły ponadgimnazjalnej, iż podkradają alkohol rodzicom w domu.

Wykres 6. Jak osoby niepełnoletnie w Twojej okolicy mogą zdobyć alkohol?

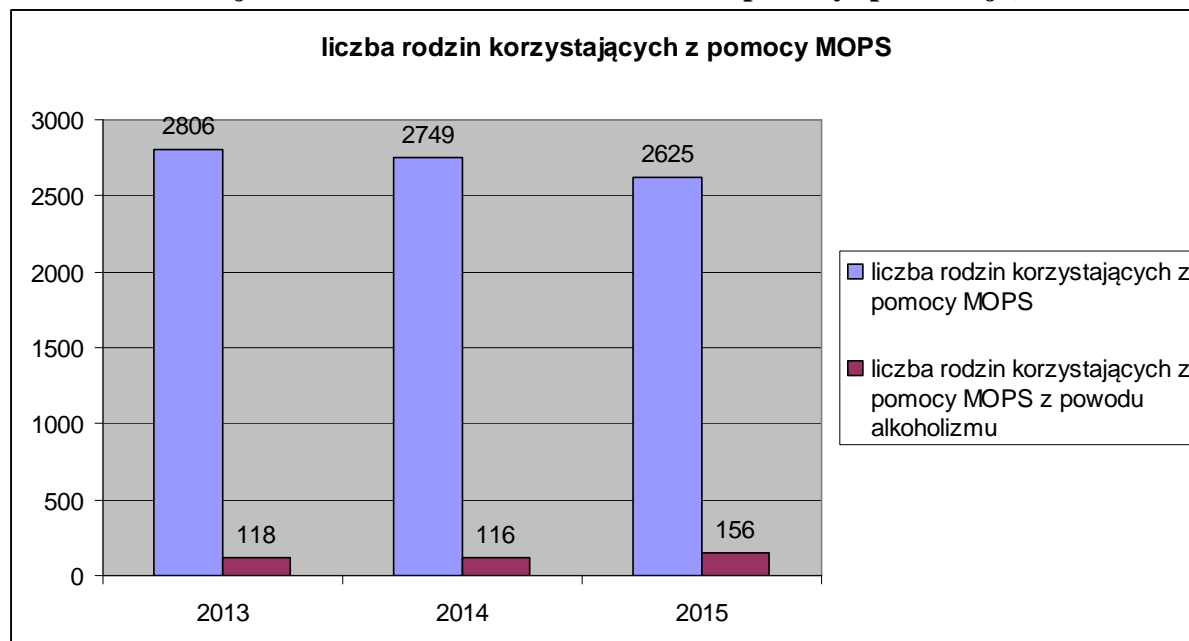
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100 %.

Działania profilaktyczne.

Ponad połowa badanych respondentów ze szkoły gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej oraz uczelni wyższej uważa, że najlepszymi działaniami w profilaktyce antyalkoholowej są rozmowy ze specjalistą profilaktyki, następnie po 52 % uczniów szkoły gimnazjalnej oraz ponadgimnazjalnej, a także 37 % studentów wskazało na warsztaty profilaktyczne.

Osoby uzależnione od alkoholu stanowią jedną z grup dysfunkcyjnych objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 4. Skala zjawiska alkoholizmu wśród klientów pomocy społecznej (liczba rodzin).

Źródło: Dane MOPS w Nowym Sączu.

2016 r.

Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS - **2552**.

Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu alkoholizmu - **127**.

Przestępczość związana z nadużywaniem alkoholu.

W 2017 r., na terenie miasta Nowego Sącza Policja ujawniła 165 osób kierujących pod wpływem alkoholu w tym:

- 129 osób nietrzeźwych (powyżej 0,5 promila),
- 36 osoby po użyciu alkoholu (od 0,2 do 0,5 promila).

Ogółem liczba sprawców przemocy w 2017 r., to 173 osób w tym 54 osoby to sprawcy przemocy będący pod wpływem alkoholu.

Tabela 5. Przestępczość związana z nadużywaniem alkoholu - dane KMP.

	Liczba sprawców przestępstw pod wpływem alkoholu ogółem (bez kierujących)	Nieletni sprawcy przestępstw pod wpływem alkoholu (bez kierujących)	Liczba kierujących pod wpływem alkoholu od 0,2 - 0,5 promila	Liczba kierujących pod wpływem alkoholu powyżej 0,5 promila	Ogólna liczba sprawców przemocy w związku z wdrożoną NK, w tym liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu
2016	120	2	36	129	210 (76)
2017	90	0	41	112	173 (54)

Przemoc.

Statystyki ogólnopolskie pokazują, że ok. 60 - 70 % rodzin, w których jest problem alkoholowy, występuje przemoc, a blisko 80% żon i partnerek alkoholików doznaje przemocy ze strony męża lub partnera. Ofiarami przemocy padają również często dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym.

W 2017 r., w Sądeckim Ośrodku Interwencji Kryzysowej w ramach grup wsparcia dla osób współuzależnionych i ofiar przemocy wsparcia udzielono 101 osobom z terenu Miasta, SOIK podjęto też pracę z 56 sprawcami przemocy w ramach Programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy.

Dokładne dane dotyczące pracy SOIK z osobami dotkniętymi problemem uzależnień prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6. Działania Sądeckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w obszarze problemów uzależnień od alkoholu i przemocy.

Dane 2017 r.					
L.p.	Problem	Ilość udzielonych porad	W tym Nowy Sącz	Ilość osób	W tym Nowy Sącz
1.	Problem uzależnienia od alkoholu - własny	320	129	145	73
2.	Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinie	276	146	156	98
3.	Uzależnienie od narkotyków - własne	32	21	21	15
4.	Uzależnienie od narkotyków rodzinie	27	18	18	13
5.	Uzależnienie od komputera - własne	10	10	4	4
6.	Uzależnienie od komputera w rodzinie	3	3	3	3
7.	Uzależnienie od hazardu - własne	3	0	1	0
8.	Uzależnienie od hazardu w rodzinie	2	2	2	2
9.	Przemoc - ofiara	466	167	216	101
10.	Przemoc - sprawca	251	133	91	56
11.	Molestowanie seksualne - ofiara	15	11	6	3
12.	Zachowania agresywne	22	16	13	8

13.	Przemoc w rodzinie / środowisku	14	7	12	7
14.	Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	2	0	1	0
15.	Zajęcia profilaktyczne z młodzieżą o tematyce uzależnień - 12 spotkań - 243 uczestników.				
16.	Hostel Hostel dla osób znajdujących się w ostrym kryzysie zagrażającym zdrowiu i życiu oraz ofiar przemocy - 42 osób (18 osób dorosłych, 24 dzieci) - w tym ofiary przemocy 12 osób dorosłych, 20 dzieci. Hostel dla sprawców przemocy - 3 osoby dorosłe.				

Źródło: Dane Sądeckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W roku 2017 przyjęto 93 zgłoszenia o osobach nadużywających alkohol.

Każdorazowo osoby te były wzywane na rozmowę do siedziby KRPA.

W sprawach tych osób podejmowano działania mające na celu pełne rozeznanie ich sytuacji w aspekcie problemu alkoholowego. Informacje z tym związane uzyskiwano przede wszystkim od pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Sączu oraz od funkcjonariuszy Policji. W uzasadnionych przypadkach (przy sprzecznych informacjach uzyskanych od osoby zgłoszonej oraz MOPS i Policji) KRPA przeprowadziła rozmowy z członkami rodzin osób zgłoszonych z problemem alkoholowym. Ponadto, KRPA podejmowała kilkakrotnie współpracę z kuratorami sądowym, prosząc o wydanie opinii na temat funkcjonowania osoby nadzorowanej przez kuratora i jednocześnie zgłoszonej do Komisji.

Z osobami zgłoszonymi prowadzi się prace nad motywacją do podjęcia kontaktu z placówką leczniczą.

Współpracując z MOPS wystąpiono o udzielenie 57 informacji dotyczących funkcjonowania osoby zgłoszonej natomiast z Komendy Miejskiej Policji o 86 (w zależności od źródła zgłoszenia w sprawie jednej osoby Komisja występowała zarówno do MOPS, jak i do KMP) wywiadów środowiskowych.

12 osób po interwencji Komisji i rozmowie motywującej podjęło i kontynuowało terapię odwykową w Małopolskim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu lub w Szpitalu im. Jana Pawła II SP ZOZ w Nowym Targu - bez konieczności kierowania spraw do Sądu Rejonowego. Przyjęto zasadę, że następnie osoby te zgłaszają się systematycznie do Komisji (bez wezwań), przedstawiając zaświadczenia o kontynuowaniu terapii odwykowej zgodnie z zaleceniami. Ponadto, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli osoby nie mogły podjąć terapii, a wyrażały gotowość do powstrzymania się od picia alkoholu, Komisja zachęcała do podpisania w Kościele zobowiązania trzeźwościowego, a następnie monitorowała tę sytuację. Osoby, które podpisały zobowiązanie do utrzymania abstynencji na określony czas zobowiązano do regularnego zgłaszania się do KRPA.

W sytuacji, gdy osoba zgłoszona nie godzi się na zaproponowany kontakt z placówką leczniczą - przypadek kierowany jest do rozpoznania przez biegłych (lekarz i psycholog) w dziedzinie uzależnienia od alkoholu. Ich opinia decyduje, czy sprawa danej osoby zostanie skierowana do postępowania sądowego.

74 osoby, nieskłonne do samodzielnego zgłoszenia się do placówki odwykowej, skierowano na badanie do lekarza i psychologa biegłych w celu rozpoznania uzależnienia od alkoholu.

W 2017 r., członkowie KRPA wzięli udział w 351 spotkaniach grup roboczych dotyczących Niebieskich Kart, odbywających się w MOPS w Nowym Sączu.

Tabela 7. Zgłoszenia osób nadużywających alkohol do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Sączu.

ZRÓDŁO ZGŁOSZENIA	RAZEM
MOPS	37 (w tym 26 dotyczy przemocy)
SOIK	0
Prokuratura Rejonowa	4
Kuratorzy Sądowi	6
Policja	7
Indywidualne	36
Inne Komisje	1
DPS	1
Grodzka Spółdzielnia Mieszkaniowa	1
RAZEM	93

Terapia.

Na mocy art. 21 ustawy z dnia 26 października 1982 r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju: świadczenia stacjonarne, całodobowe oraz ambulatoryjne.

W Nowym Sączu placówką, która prowadzi terapię uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, a także terapię uzależnień od hazardu jest Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień działający w strukturach Szpitala im. Dr. J. Dietla w Krynicy Zdroju.

INFORMACJA NA TEMAT LICZBY PACJENTÓW KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY TERAPEUTYCZNEJ OŚRODKA PROFILAKTYKI I TERAPII UZALEŻNIEŃ W NOWYM SĄCZU Z TERENU MIASTA NOWY SĄCZ

Ilość osób leczonych w Poradni Terapii Uzależnień: **354 osoby.**

Ilość osób leczonych w Oddziale Dziennym Terapii Uzależnienia od Alkohol: **36 osób.**

Ilość osób leczonych w Poradni Psychologii Zdrowia i Trzeźwości dla dzieci i młodzieży: **46 osób.**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Nowego Sącza został opracowany w oparciu o:

1. Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zm.).
2. Ustawę o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r., (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2237 ze zm.).
3. Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r., (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.).
4. Ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.).
5. Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r., o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1828).
6. Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r., (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 ze zm.).
7. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 - 2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492).
8. Rekomendacje w sprawie realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opracowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cel strategiczny Programu

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień wśród mieszkańców Nowego Sącza oraz ograniczenie rozmiarów negatywnych skutków o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu.

Cele szczegółowe Programu:

1. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu.
2. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu.
3. Monitorowanie zjawisk społecznych związanych z problematyką uzależnień w mieście.
4. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
5. Zwiększenie świadomości zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu poprzez edukację publiczną.
6. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.
7. Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej, i in. wydziały Urzędu Miasta Nowego Sącza oraz jednostki organizacyjne Miasta.
2. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Nowego Sącza.
3. SPZOZ Szpital im. Dr. J. Dietla w Krynicy Zdroju. Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu.
4. Sądecki Ośrodek Interwencji Kryzysowej.
5. Centrum Integracji Społecznej.
6. Zespół Świetlic Środowiskowych.

7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
8. Organizacje pozarządowe i inne jednostki prowadzące działalność pożytku publicznego.
9. Parafie, Caritas.
10. Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu, Komenda Straży Miejskiej.
11. Zarządy Osiedli.
12. Inne podmioty, którym zlecane są zadania GPPiRPA.

Partnerzy:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.
2. Małopolski Urząd Wojewódzki.
3. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.
5. Ministerstwo Zdrowia, i inne.

Źródła finansowania programu:

1. Środki finansowe budżetu miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu (zakłady gastronomiczne) i poza miejscem sprzedaży (sklepy).
2. Środki budżetu państwa i funduszy strukturalnych.
3. Środki uzyskane od sponsorów na zadania GPPiRPA.
4. Środki Narodowego Funduszu Zdrowia.
5. Środki własne organizacji pozarządowych.
6. Nieodpłatna praca wolontariuszy w ramach realizacji niektórych zadań GPPiRPA.

Plan wydatków na realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi załącznik do Uchwały Budżetowej Miasta Nowego Sącza na rok 2018.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powierzane będą realizatorom w myśl przepisów ustawy o zdrowiu publicznym w trybie konkursów ofert oraz w otwartym konkursie ofert zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

SPOSÓB REALIZACJI CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

I. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Sposób realizacji: **Zwiększenie dostępności pomocy psychoterapeutycznej dla osób z problemami alkoholowymi oraz ich rodzin.**

Planowane działania:

1. Działania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Nowego Sącza:
 - a) przyjmowanie przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgłoszeń o osobach nadużywających alkohol,
 - b) posiedzenia Komisji dotyczące przyjmowania osób nadużywających alkohol,
 - c) prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia odwykowego a także podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia odwykowego,

- d) udzielanie porad dla uzależnionych i ich rodzin,
 - e) prowadzenie obsługi biurowej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Ustala się wynagrodzenie dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Nowego Sącza w wysokości **600 zł** brutto miesięcznie dla członków zespołu ds. analizy indywidualnych przypadków osób zgłoszonych, **680 zł** dla członków zespołu opiniująco - kontrolnego (zgodnie z regulaminem organizacyjnym KRPA) a dla przewodniczącego komisji w wysokości **800 zł** brutto.
3. Działalność innych podmiotów:
- a) prowadzenie psychoterapii i porad dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - b) prowadzenie programów profilaktyczno - edukacyjno - terapeutycznych pozostających w związku z uzależnieniami,
 - c) wspieranie i dofinansowanie działań placówek leczniczych, z wyłączeniem usług finansowanych w ramach kontraktów NFZ,
 - d) dofinansowanie zadań skierowanych do mieszkańców Nowego Sącza z zakresu psychoterapii, psychoedukacji oraz psychoprofilaktyki podejmowanych przez Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień przy SP ZOZ Szpital im. J. Dietla w Krynicy Zdroju i inne podmioty, w tym programów psychoedukacyjnych dla rodzin osób uzależnionych,
 - e) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - f) rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy.

II. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu.

Sposób realizacji: **Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.**

Planowane działania:

1. Diagnoza problemów przemocy domowej wśród osób zgłaszających się do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (procedura Niebieskiej Karty we współpracy z MOPS i Komendą Miejską Policji).
2. Realizacja programów terapii dla ofiar przemocy domowej oraz programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej.
3. Prowadzenie hostelu dla kobiet, matek z dziećmi - ofiar przemocy, umożliwiającego schronienie przed sprawcą.
4. Organizacja pomocy /SOIK/ dla ofiar przemocy w rodzinie oraz dla rodzin osób uzależnionych od alkoholu, w tym:
 - a) pomoc psychologiczna,
 - b) pomoc prawna,
 - c) pomoc pedagogiczna,
 - d) pomoc socjalna we współpracy z MOPS,
 - e) pomoc mediatora i kuratora zawodowego,
 - f) opieka lekarska - w Dziale Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi i Bezdomnymi oraz w hostelu w formie porad oraz we współpracy z zakładami opieki zdrowotnej,
 - g) pokój przesłuchań dla dzieci, „przyjazny pokój”,
 - h) prowadzenie grup wsparcia dla rodzin osób uzależnionych (współuzależnionych), ofiar przemocy,

- i) grupa wsparcia dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze,
 - j) grupa wsparcia dla młodzieży z problemami emocjonalnymi,
 - k) grupa wsparcia dla osób bezdomnych.
5. Współpraca z różnymi grupami zawodowymi mającymi kontakt z ofiarami przemocy:
- a) praca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - b) udział członków KRPA w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - c) skład Zespołu Interdyscyplinarnego może zostać poszerzony na potrzeby działań pomocowych skierowanych do rodzin.
6. Prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej dla pracowników socjalnych, nauczycieli i pedagogów, uczniów i in. w zakresie przemocy domowej.
- 6.1. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy w rodzinie oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.
- 6.2. Organizowanie lokalnych konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym i z problemem przemocy.
- 6.3. Realizacja programów edukacyjnych dla rodziców-warsztaty umiejętności rodzicielskich przygotowujące rodziców do wychowania dzieci bez przemocy.
- 6.4. Realizacja programów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy dla młodzieży szkolnej.
- 6.5. Prowadzenie i finansowanie grup wsparcia i grup terapeutycznych dla ofiar przemocy.

III. Monitorowanie zjawisk społecznych związanych z problematyką uzależnień w mieście.

Sposób realizacji: **diagnoza lokalnych problemów związanych z uzależnieniami.**

Planowane działania:

1. Monitorowanie problemów uzależnień poprzez ilościową analizę uczestników zajęć psychoterapeutycznych, socjoterapeutycznych oraz profilaktycznych realizowanych w ramach niniejszego programu.
2. Kontynuacja badań, które pozwolą zanalizować zmieniające się trendy tj. natężenie różnych zjawisk i problemów związanych z uzależnieniami oraz wykluczeniem społecznym - w środowisku uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Analiza taka umożliwi podjęcie adekwatnych środków zaradczych, w tym działań profilaktycznych.

IV. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.

Sposób realizacji: **prowadzenie działalności profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych negatywnymi zjawiskami związanymi z nadużywaniem alkoholu.**

Planowane działania:

1. Wdrażanie programów profilaktyczno - interwencyjnych dla młodzieży upijającej się. Działania interwencyjno - korekcyjne w szkołach i innych placówkach skierowane do grupy problemowej w oparciu o procedury „Szkolnej interwencji profilaktycznej” oraz programu PARPA „Przeciwdziałanie niepożądanym zachowaniom w szkole”.

2. Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach celem propagowania zdrowego i trzeźwego stylu życia.
 - a) realizowanie programów profilaktycznych w szkołach jako formy zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym,
 - b) organizacja zajęć edukacyjno - warsztatowych z zakresu zapobiegania uzależnieniom,
 - c) współpraca z zespołem ds. Prewencji Kryminalnej Nieletnich i Patologii oraz dzielnicowych Wydziału Prewencji - poprzez organizację spotkań z uczniami, rodzicami, pedagogami na temat odpowiedzialności karnej w związku z zachowaniami naruszającymi prawo dotyczącymi agresji i używania alkoholu oraz środków psychoaktywnych,
 - d) edukacja nauczycieli, wychowawców w kierunku budowania nowoczesnych systemów profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom na terenie szkoły,
 - e) wyposażenie szkół i innych podmiotów realizujących zadania z zakresu profilaktyki w materiały niezbędne do prowadzenia zajęć edukacyjno - profilaktycznych.
 3. Prowadzenie działań profilaktyczno - terapeutycznych poza szkołą poprzez:
 - a) finansowanie pracy Zespołu Świetlic Środowiskowych,
 - b) wspieranie działalności świetlic działających przy innych jednostkach oraz organizacjach pozarządowych.
 4. Inne formy oddziaływań profilaktycznych.
- 3.1. Tworzenie możliwości dodatkowych form spędzenia wolnego czasu przez dzieci i młodzież w tym:
- a) organizacja oraz finansowanie akcji „Bezpieczne Wakacje” oraz „Bezpieczne Ferie”,
 - b) organizacja i dofinansowanie Przeglądu Małych Form Teatralnych pt. „Przebudzenie”,
 - c) organizacja i finansowanie koncertów i spektakli teatralnych o charakterze profilaktycznym,
 - d) organizacja akcji profilaktycznych, imprez i happeningów promujących zdrowy styl życia,
 - e) dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych obozów dla dzieci młodzieży,
 - f) dofinansowanie imprez i zajęć sportowych o charakterze profilaktycznym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży z grup ryzyka,
 - g) dofinansowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież skierowanych do grup rówieśniczych.

V. Zwiększenie świadomości zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

Sposób realizacji: **prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej, podnoszącej kompetencje osób prowadzących działalność profilaktyczną oraz umiejętności społeczne dzieci i młodzieży.**

Planowane działania:

1. Warsztaty rozwoju osobowości, treningi komunikacji interpersonalnej, kształcącej umiejętności społeczne oraz uczące metod radzenia sobie ze stresem bez sięgania po środki uzależniające.
2. Objęcie stałymi szkoleniami podnoszącymi kwalifikacje z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych pracowników Zespołu Świetlic Środowiskowych oraz innych świetlic funkcjonujących na terenie miasta - zadanie stałe.

3. Objęcie szkoleniami z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych in. uczestniczących w realizacji GPPiRPA - zadanie stałe.
4. Organizowanie, finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.
5. Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi.
6. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
7. Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych, związanych z profilaktyką problemów uzależnień, organizowanie festynów, happeningów, pikników, debat w lokalnych mediach, a także udział w ogólnopolskich i regionalnych społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
8. Działania edukacyjne na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych.
9. Programy psychokorekcyjne dla kierowców zatrzymanych za jazdę po pijanemu: Działania resocjalizujące, wymagające ścisłej współpracy z sądami rejonowymi i wydziałami karnymi. Działania te wymagają zaangażowania wykwalifikowanych szkoleniowców, którzy opracują i wdrożą w życie program psychokorekcyjny. Nadrzędnym celem jest tu powstrzymanie już ukaranych kierowców przed ponownym łamaniem prawa. Działania te będą realizowane we współpracy z Komendą Miejską Policji w Nowym Sączu - funkcjonariuszami Wydziału Ruchu Drogowego.

VI. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.

Sposób realizacji: **Kontrolowanie placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz warunków podanych w zezwoleniu - zwłaszcza w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim.**

Planowane działania:

Celem planowanych działań jest stosowanie określonych procedur przy przyznawaniu i cofaniu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, tworzących podstawy lokalnej polityki wobec łamania obowiązującego prawa.

Cel ten realizowany będzie poprzez:

1. Respektowanie opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przez organ wydający zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Kontrole prowadzone przez Policję, Straż Miejską oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży - ze szczególnym uwzględnieniem sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym.
3. Wydawanie decyzji o uchyleniu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku nieprzestrzegania zasad obrotu tymi napojami wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 (1) i 15 ustawy oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
5. Monitorowanie przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych metodą „Tajemniczego klienta” tj. próba zakupu napoju alkoholowego przez osobę pełnoletnią wyglądającą na niepełnoletnią.

VII. Integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu.

Sposób realizacji: **wspieranie zatrudnienia socjalnego, umożliwiającego powrót do aktywnego życia zawodowego i społecznego osobom uzależnionym po zakończeniu programu terapii w zakładzie lecznictwa odwykowego oraz osobom zagrożonym uzależnieniem i wykluczeniem społecznym.**

Planowane działania:

1. Prowadzenie kursów zawodowych podnoszących oraz zmieniających kwalifikacje zawodowe mężczyzn i kobiet zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych.
2. Indywidualne programy reintegracji społecznej dla osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie z powodu uzależnienia.
3. Organizowanie miejsc pracy dla osób uzależnionych po zakończeniu leczenia odwykowego i odbytej terapii w ramach programów terapeutycznych, edukacyjnych i innych realizowanych zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym.
4. Kształcenie umiejętności pełnienia ról społecznych i osiągnięcia pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym społecznemu wykluczeniu.
5. Dofinansowanie Programów reintegracji społecznej skierowanych do rodzin osób wykluczonych społecznie.

VIII. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposób realizacji: **Poszczególne zadania gminnego programu mogą być powierzone do realizacji organizacjom pozarządowym pod warunkiem, że spełniają one kryteria merytoryczne i finansowe określone przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zapewniając tym samym profesjonalny poziom ich realizacji.**

Warunkiem włączenia organizacji pozarządowej do realizacji gminnego programu jest odpowiedni zapis w statucie organizacji, który określa zakres zadaniowy w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych.

Planowane działania:

1. Wspieranie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
2. Powierzenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i profilaktyki uzależnień.
3. Doradztwo, udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej i prawnej.
4. Promowanie działalności organizacji pozarządowych i pomoc w tworzeniu ich dobrego wizerunku.
5. Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków.

Katalog usług przewidzianych do zlecenia organizacjom pozarządowym i innym podmiotom:

1. Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami i zachowaniami dysfunkcyjnymi.
2. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz ofiarom przestępstw będących następstwem nadużywania alkoholu.
3. Prowadzenie zajęć rekreacyjno - sportowych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych uzależnieniami.
4. Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w świetlicach socjoterapeutycznych i środowiskowych.
5. Podejmowanie działań pomocowych, akcji, konkursów i imprez okolicznościowych mających na celu ograniczenie zjawisk patologicznych.
6. Prowadzenie programów profilaktycznych w oparciu o wolontariat.

Przewodniczący Rady Miasta
(-) *Janusz Kwiatkowski*